

Dokumentation:

Gevinst ved at vælge aktivstoffer, der nedbrydes hurtigt, klar til brug og uden faremærker. Sammenligning af halveringstider for aktivstoffer sprøjtemidler til privat brug

11. april 2011

UMÆRKEDE CONTRA MÆRKEDE PRODUKTER

Sundhedsmærkning:

Hus og have midlerne kan være mærket med Xi, lokalirriterende. Midler som er lokalirriterende, kan ved kontakt med huden give eksem eller ved kontakt med øjet være irriterende. Sådanne skader vil gå over igen. Derudover betyder lokalirriterende, at man kan blive overfølsom, hvilket kan være en langvarig effekt.

Miljømærkning:

Produkter får miljøfaremærket, N, pga. deres giftighed overfor vandlevende organismer. Et umærket produkt er altså mindre giftigt end et produkt som er faremiljømærket. Miljøfaremærket tildeles som hovedregel ud fra produktets akutte giftighed – dvs. virkningen indenfor kort tid på fisk, krebsdyr, alger eller vandplanter. Produkter med mærket er mindst 10 gange mere giftigt overfor vandlevende dyr eller planter end produkter uden mærket.

"KLAR TIL BRUG" KONTRA "KONCENTRATER"

Hvis et produkt sælges og anvendes som "Klar til brug" giver det alt andet lige mindre risiko for den person som bruger produktet for at komme i berøring med produktet – f.eks. ifm. opblanding i vand, overførsel til vandkande eller sprøjteudstyr, spild, rengøring af udstyr osv. Dvs. den sundhedsmæssige risiko i forbindelse med håndteringen af produktet er mindre for et klar til brug produkt end for et koncentreret produkt.

Ligeledes giver Klar til brug produkter alt andet lige mindre risiko for miljøet ifm. fejl i doseringen (overdosering) som følge af fejl ved opblandingen eller som følge af spild ved opblanding, udsprøjtning eller rengøring.

Spild af et produkt der er 10 gange mere koncentreret end et Klar til brug produkt giver alt andet lige 10 gange større risiko for utilsigtede effekter på havens dyr og planter.

Overdosering kan derudover medføre risiko for skader på de planter som man forsøger at beskytte mod f.eks. svampe eller insektangreb. Eller for ukrudtsmidler medfører skader på ikke-ukrudtsplanter som vokser i nærheden.

AKTIVSTOFFER, DER NEDBRYDES HURTIGT

Generelt anbefales aktivstoffer som nedbrydes hurtigt eller grundstofferne som indgår i det naturlige kredsløb. Visse af de kemiske aktivstoffer nedbrydes hurtigt men deres øvrige egenskaber gør at de vurderes at udgøre en større belastning end fx fedtsyrer og rapsolie.

Hurtig nedbrydning af aktivstoffet betyder alt andet lige at de mulige sideeffekter begrænses til en kort periode. Når et stof er nedbrudt vil det ikke længere udgøre en mulig risiko for udvaskning til grundvandet eller kunne udgøre en risiko for utilsigtede effekter på dyr eller planter i haven.

Hvis et stof nedbrydes med en "halveringstid" på 3 dage betyder det at halvdelen af stoffet er nedbrudt efter 3 dage – dvs. efter 6 dage er der ¼ tilbage og efter 10 dage ca. 10 % tilbage. For et stof med en halveringstid på 2 uger vil det tage ca. 7 uger før der kun er 10 % tilbage.

Skema og tekst nedenfor sammenligner halveringstiden for de forskellige aktivstoffer, som indgår i sprøjtemidler til private:

GRÆSOMRÅDE				
		ANBEFALES		ANBEFALES IKKE
MIDLER	AKTIVSTOF	HALVERINGSTID	AKTIVSTOF	HALVERINGSTID
MOS	Jernsulfat	Ikke relevant – Jern er et grundstof	Phenoxysyrer ¹	½ - 2 uger
	Fedtsyrer	½ uge		
UKRUDT	Phenoxysyrer	½ - 2 uger	Fluroxypyr + clopyralid + MCPA	4 / 5 / 2 uger
GÅSEBILLER	Ingen godkendte alternativer	-	Imidacloprid	½ år
TERASSER, FORTOV, INDKØRSEL, BEDE M.V.				
		ANBEFALES		ANBEFALES IKKE
MIDLER	AKTIVSTOF	HALVERINGSTID	AKTIVSTOF	HALVERINGSTID
UKRUDT	Fedtsyrer	½ uge	Glyphosat	7 uger
	Fedtsyrer + maleinhydrazid	½ / ½ uge	Glyphosat + diflufenican	7 uger / ½ år
PRYDHAVEN OG DRIVHUS				
		ANBEFALES		ANBEFALES IKKE
MIDLER MOD	AKTIVSTOF	HALVERINGSTID	AKTIVSTOF	HALVERINGSTID
INSEKTER	Fedtsyrer	½ uge	Pyrethrin	1 uge
	Kaliumoleat	½ uge	Imidacloprid	½ år
	Rapsolie	½ uge	Cypermethrin	9 uger
			Thiacloprid	2 uger
			Acetamiprid	½ uge
			Spinosad	2 uger
SVAMP	svovl	Ikke relevant – svovl er et grundstof	Tebuconazol	½ år
SNEGLE				
		ANBEFALES		ANBEFALES IKKE
MIDLER	AKTIVSTOF	HALVERINGSTID	AKTIVSTOF	HALVERINGSTID
	Ferrifosfat	Ikke relevant – jern er et grundstof	Mercaptodimethur	½ uge

¹ Phenoxysyrer: dicamba, dichlorprop. MCPA, mechlorprop. mechlorprop-p, 2,4-D

MOS, UKRUDT OG GÅSEBILLER I GRÆSPLÆNEN

MOS

AKTIVSTOFFER I SPRØJTEMIDLER MOD MOS I GRÆSPLÆNEN

Jernsulfat, fedtsyrer samt kombineret middel med jernsulfat og phenoxysyrer (kemiske)

FAKTA OM HALVERINGSTIDEN

Fedtsyrer nedbrydes op til 4 gange hurtigere end phenoxysyrer, hvor halveringstiden er mellem ½ og 2 uger. Grundstofferne (jernsulfat) indgår i det naturlige kredsløb.

ANBEFALING:

Anbefaling: Brug jernsulfat og fedtsyrer. Undgå blandinger med phenoxysyrer. (unødvendigt).

UKRUDT

AKTIVSTOFFER I SPRØJTEMIDLER MOD UKRUDT I GRÆSPLÆNEN

Phenoxysyrer (kemiske) og blandingsprodukter med fluroxyppyr + clopyralid (kemiske) + MCPA

FAKTA OM HALVERINGSTIDEN

Phenoxysyrer nedbrydes hurtigt med halveringstider mellem ½ og 2 uger – hvilket er betydeligt hurtigere (op til 10 gange) end produkter, der indeholder fluroxyppyr og clopyralid.

ANBEFALING I FORHOLD TIL AKTIVSTOFFER:

Brug produkter med phenoxysyrer frem for blandingsprodukter med fluroxyppyr fluroxyppyr + clopyralid + MCPA.

GÅSEBILLELAVER

AKTIVSTOFFER I SPRØJTEMIDLER MOD GÅSEBILLELAVER

Imidacloprid. Der findes ikke andre muligheder.

Hvis angrebet er voldsomt, kan du bruge imidacloprid, ellers lad stærene og de andre fugle få glæde af dette gode kosttilskud. Kan i øvrigt bekæmpes med Nematoder mod Gåsebiller ('Nemagreen').

UKRUDT – FLISER, GRUS, BEDE M.V.

AKTIVSTOFFER I SPRØJTEMIDLER MOD UKRUDT

Fedtsyrer, fedtsyrer kombineret med maleinhydrazid (kemisk), glyphosat og diflufenican (kemiske).

FAKTA OM HALVERINGSTIDEN

Fedtsyrer og maleinhydrazid nedbrydes hurtigt – glyphosat og især diflufenican betydeligt langsommere. For glyphosat 14 gange og for diflufenican 50 gange langsommere.

ANBEFALING I FORHOLD TIL AKTIVSTOFFER

Første valg er produkter med fedtsyrer, og hvis det ikke er muligt produkter med fedtsyre samt maleinhydrazid.

SKADEDYR, SVAMPESYGDOMME – BEDE, BUSKE, HÆK, ROSER, STAUDER, POTTER

SKADEDYR

AKTIVSTOFFER I SPRØJTEMIDLER MOD INSEKTER PÅ PLANTER M.V.

Fedtsyrer, fedtsyresalte, kaliumoleat (fedtsyre), rapsolie og de kemiske stoffer: pyrethrin, imidacloprid, cypermethrin, thiacloprid, acetamiprid og spinosad

FAKTA OM HALVERINGSTIDEN

Fedtsyrer og -salte inkl, kaliumoleat samt rapsolie nedbrydes hurtigt (½ uge). Visse af de kemiske stoffer nedbrydes ligeledes hurtigt; især acetamiprid (½ uge) og pyrethrin (1 uge) – men det er kemiske stoffer, hvis egenskaber gør at de vurderes at udgøre en større belastning end fedtsyrerne og rapsolie. Thiacloprid og spinosad nedbrydes 4 gange langsommere og cypermethrin 18 gange langsommere end de anbefalede aktivstoffer.

ANBEFALING I FORHOLD TIL AKTIVSTOFFER

Brug fedtsyrer frem for de kemiske stoffer

SVAMPESYGDOMME

AKTIVSTOFFER I SPRØJTEMIDLER MOD SVAMPESYGDOMME PÅ PLANTER

Svovl (grundstof) og tebuconazol (kemisk).

FAKTA OM HALVERINGSTIDEN

Svovl er et grundstof. Det vil sige, det nedbrydes ikke, men indgår i det naturlige kredsløb. Tebuconazol nedbrydes meget langsomt – halveringstid i størrelsesordenen ½ år.

ANBEFALING I FORHOLD TIL AKTIVSTOFFER

Brug svovl frem for tebuconazol for så vidt angår meldug. Hvis behov for tebuconazol, så brug produkter, der er klar til brug.

SNEGLE – MANGE STEDER I HAVEN

AKTIVSTOFFER I SPRØJTEMIDLER MOD SNEGLE

Jern (grundstof) og mercaptodimethur (kemisk).

FAKTA OM HALVERINGSTIDEN

Jern er et grundstoffet nedbrydes ikke men indgår i det naturlige kredsløb. Mercaptodimethur nedbrydes hurtigt – men er et kemisk stof hvis egenskaber gør at det vurderes at udgøre en større belastning end jern.

ANBEFALING I FORHOLD TIL AKTIVSTOFFER

Brug ferrifosfat midler. Produkter med mercaptodimethur er kun godkendt til anvendelse i drivhus og mistbænke.